

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U000407

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-02-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заїчко Олена Вікторівна

2. Zaichko Olena Viktorivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.08

Назва наукової спеціальності: Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-02-2019

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Харківський окружний адміністративний суд

Код за ЄДРПОУ: 34390710

Місцезнаходження: вул. Мар'їнська, 18-Б-3, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61004, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.502.01

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, 49, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, 77, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10, 10.77, 10.81, 10.83

Тема дисертації:

1. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконній порубці лісу
2. Crimonological charachteristics and prevention of illegal forrest logging

Реферат:

1. Дисертація присвячена осмисленню явища незаконної порубки лісу, причин його існування і відтворення та розробленню комплексу заходів запобігання його проявам. Незаконна порубка лісу розглядається як різновид кримінальної практики, пов'язаної з організованим злочинним бізнесом щодо незаконного експорту деревини, нелегального виробництва деревного вугілля, несанкціонованої заготівлі дров, а також видобування бурштину. Ліси в Україні виконують природно-захисні функції і мають обмежене операційне значення. Однак реальна практика свідчить про комерційний напрям лісогосподарської та експортної орієнтації та отримання валютних надходжень. Більше 90 % доходів лісогосподарських підприємств отримують прибуток від продажу бізнесу та палива на внутрішньому і зовнішньому ринках. Комерційна деревина експортується за видом палива, деревини, виготовленої з необробленої деревини та деревного вугілля. На внутрішньому ринку в основному споживається технологічна деревина та дрова. Зростання

попиту на деревину задовольняється легальним збиранням деревини, а також незаконною вирубкою лісів. Загалом, незаконна порубка лісу в Україні зумовлена трьома основними проблемами: незаконна торгівля деревиною, включаючи експорт деревини та інших виробів з деревини; самостійне придбання деревини домогосподарствами; супутні види організованого злочинного бізнесу (незаконне виробництво деревного вугілля, незаконний видобуток бурштину). Для їх вирішення бракує політичної волі, а зусиль громадянського суспільства явно недостатньо. Вважається, що незаконна порубка лісу є основною ланкою незаконної діяльності лісового господарства. Фактично, це стосується кримінальної практики, або наполегливої, істотно орієнтованої форми окупації великої кількості людей з метою задоволення матеріальних потреб і отримання незаконних доходів. Порушення правил порубки дерев і чагарників тягне за собою незаконне походження деревини в ланцюжку постачання з лісу до покупця, включаючи транспортування, зберігання, купівлю та продаж (випуск у вільний обіг). Зроблено загальний висновок, що в Україні валовий обсяг збору лісової сировини забезпечується спеціалізованими лісогосподарськими підприємствами з метою незаконного експорту до країн Європейського Союзу та подальшої переробки. Іншою проблемою є спонтанне самозбирання деревини домашніми господарствами в лінійних захисних чагарниках для задоволення особистих (побутових) потреб, а також з метою продажу. Велика частка деревини незаконного походження продається підпільним приватним лісопильним заводам і нелегальним виробникам деревного вугілля. Встановлено, що за період 2008-2017 рр. Кількість зареєстрованих випадків незаконної порубки збільшилася у понад 3,5 рази. Вказані злочини стали найбільш поширеними в структурі злочинів проти довкілля. Показово, що незаконні порубки лісу в основному вчиняються в лісах державної форми власності і лінійних захисних насадженнях. Значна частина останніх є безгосподарними. Враховуючи ці обставини, фактичний рівень досліджуваних злочинів може виявитися значно вищим. Встановлено тенденцію порівняно частішого вчинення цих злочинів в осінньо-зимовий опалювальний період та на різдвяно-новорічні свята (58,6 відсотків), а також регіональне поширення на територіях з високим ступенем лісистості (західна та північна частина України). Негативна динаміка і високі темпи приросту незаконної порубки лісу свідчать про значне збільшення обсягів незаконної заготівлі деревини в Україні за досліджуваний період. Визначено детермінуючий комплекс цього явища, що включає взаємопов'язані організаційно-управлінські, економічні, нормативно-правові та соціально-психологічні криміногенні чинники. Основна роль в структурі цих чинників належить державній монополії на заготівлю, обробку і реалізацію деревини, неефективному управлінню лісовим господарством, підвищеному попиту на деревину незаконного походження на зовнішньому і внутрішньому ринках, традиціям самовільних рубок лісу серед сільського населення. Розроблено пропозиції із запобігання незаконним порубкам лісу, що в цілому зводяться до електронного моніторингу стану заготівлі та реалізації лісоматеріалів, унеможливлення продажу незаконно здобутої деревини, вирішення соціально-економічних проблем сільських населених пунктів в лісовій місцевості, притягнення до кримінальної відповідальності злочинців.

2. The dissertation is devoted to comprehension of the phenomenon of illegal logging, reasons of its existence and reproduction and development of a complex of measures of prevention of its manifestations. Illegal felling of forests is considered as a kind of criminal practice connected with organized criminal business on the illegal export of wood, illegal production of charcoal, unauthorized harvesting of firewood, and also the extraction of amber. Forests in Ukraine perform natural-protective functions and have a limited operational significance. However, real practice shows the commercial direction of forestry and export orientation and the receipt of foreign exchange earnings. More than 90 percent of the revenues of forest enterprises make profits from the sale of business and fuel wood in the domestic and foreign markets. For export, commercial wood is exported under the kind of fuel, timber, made from unprocessed timber and charcoal. In the domestic market, technological wood and firewood are mostly consumed. The increased demand for timber is satisfied by the legal harvesting of timber, as well as the illegal felling of forests. In general, illegal logging in Ukraine is due to three key issues: illegal timber trade, including the export of timber, lumber and other timber products; self-purchase of wood by households; Related types of organized criminal business (illegal production of charcoal, illegal mining of amber). To solve them there is a lack of political will, and the efforts of civil society are clearly not enough. It is believed that the illegal

felling of the forest acts as the primary link of illegal forestry activities. In fact, it refers to criminal practice, or a persistent, substantially oriented type of occupation of a large number of people in order to meet material needs and obtaining illicit income. Violation of rules for felling trees and shrubs entails the illegal origin of wood in the chain of supply from the forest to the buyer, including transportation, storage, purchase and sale (release into free circulation). The general conclusion is made that in Ukraine the gross volume of wood raw material harvesting is provided by specialized forestry enterprises for the purpose of illegal export to the countries of the European Union and further processing. Another problem is the spontaneous self-harvesting of wood by households in linear protective shrubs to meet personal (domestic) needs, as well as for the purpose of marketing. The large share of timber of illegal origin is sold to underground private sawmills and illegal producers of charcoal. 20 It was established that during the period of 2008-2017 the number of registered cases of illegal tracing increased by more than 3.5 times. These crimes became the most widespread in the structure of crimes against the environment. Illegal logging is mainly carried out in forests of state ownership and linear protective shrubs. Much of the latter is messy. Given these circumstances, the actual level of the investigated crimes can be much higher. The tendency of comparatively more frequent committing of these crimes in the autumn-winter heating season and on Christmas and New Year holidays (58.6 percent), as well as regional distribution in territories with a high degree of forests (western and northern Ukraine), is established. Negative dynamics and high growth rates of illegal felling of the forest indicate a significant increase in the volume of illegal timber harvesting in Ukraine for the period under study. The main causes of illegal logging are the state monopoly on harvesting, processing and sale of wood, ineffective forest management, increased demand for wood of illegal origin on the external and internal markets, traditions of unauthorized logging of the forest among the rural population. Proposals for prevention of illegal felling of the forest are developed, which in general are reduced to electronic monitoring of the state of harvesting and sale of timber, the impossibility of selling illegally acquired timber, solving socio-economic problems of rural inhabited points in the forest area, prosecution of criminals.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Головкін Богдан Миколайович

2. Holovkin Bohdan Mykolaiovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабенко Андрій Миколайович

2. Babenko Andrii Mykolaiovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козич Ігор Васильович

2. Kozych Ihor Vasylovych

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Борисов Вячеслав Іванович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Борисов Вячеслав Іванович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Т.А.